

Nr 134.

Ankom till riksdagens kansli den 20 maj 1925 kl. 12 m.

Memorial i anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut i fråga om Kungl. Maj:ts proposition angående ny definitiv lönereglering för landshövdingarna och befattningshavarna vid länsstyrelserna m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e avd.).

I en till riksdagen avlåten den 13 mars 1925 dagtecknad proposition, nr 183, angående ny definitiv lönereglering för landshövdingarna och befattningshavare vid länsstyrelserna m. m., vilken proposition hänvisats till statsutskottets förberedande behandling, hade Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen, bland annat, att besluta, att utöver vad i 3 § av avlöningsreglementet stadgas och utan hänsyn till vad i sagda författningsrum finnes däremot stridande, skulle ifråga om landshövdingebefattningar gälla, att med sådan befattning icke finge förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller såsom funktionär i dylikt bolag.

I en inom första kammaren av herr J. B. Johansson väckt motion, (nr 262) hade föreslagits, bland annat,

att 3 § avlöningsreglementet ävensom det i propositionen föreslagna stadgandet, att med landshövdingebefattning icke finge förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller såsom funktionär i dylikt bolag ej skulle äga tillämpning på landshövding, som överginge från nu gällande lönestat till den nya lönestaten.

I sitt utlåtande nr 112 anförde statsutskottet beträffande nu förevarande förslag följande:

»Såsom av statsrådsprotokollet framgår, har departementschefen avsett, att den lönereglering, varom nu är fråga, skulle i största möjliga utsträckning göra landshövdingarna oberoende av förvärvskällor vid sidan av statstjänsten. Departementschefen har härvid erinrat om, hurusom i 3 § av avlöningsreglementet för befattningshavare vid statsdepartement m. fl. verk stadgats förbud — villkorligt eller ovillkorligt — för innehavare av ordinarie befattning att därmed förena annan tjänst eller uppdrag av viss beskaffenhet. I 2 mom. av sagda paragraf föreskrives sålunda bland annat, att med ordinarie befattning ej finge förenas vare sig uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för verk eller bolag, som vore försett med Kungl. Maj:ts oktroj

eller blivit registrerat såsom aktiebolag, eller befattning såsom tjänsteman i sådant verk eller bolag eller annan tjänstebefattning av vad slag det vara må. Kungl. Maj:t eller, vad angår befattningshavare inom vissa lönegrader, annan vederbörande myndighet kunde dock medgiva undantag härutinnan efter prövning, att det uppdrag eller den befattning, varom i varje särskilt fall vore fråga, icke kunde anses inverka hinderligt för utövande av statstjänsten.

Dessa inskränkningar i rätten att vid sidan av statstjänsten utöva annan verksamhet hava synts departementschefen böra bliva gällande även för landshövdingarna i samband med löneregleringen. I ett avseende har det till och med synts departementschefen föreligga anledning att för de sistnämndas vidkommande föreskriva en viss skärpning av bestämmelserna ifråga. Med landshövdingbefattning borde nämligen enligt departementschefens uppfattning icke få förenas uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller befattning såsom funktionär i dylikt bolag. Enligt departementschefens förmenande måste det anses olämpligt, att de sins emellan om allmänhetens förtroende konkurrerande affärsföretag, om vilka här vore fråga, sattes i tillfälle att för sina syften tillgodogöra sig den auktoritet inom det allmänna livet, som bör tillkomma en landshövding.

Något undantag från nu angivna regel har synts departementschefen icke böra medgivas. Däremot har departementschefen ansett anledning icke förefinnas att förhindra, att landshövding, efter vederbörligt tillstånd, kunde innehava liknande uppdrag eller befattning hos hypoteksbank eller annan därmed jämförlig inrättning. Vad sådan inrättning beträffade, syntes nämligen icke föreligga samma skäl för ett förbud i berörda hänseende, som måste anses avgörande, då fråga vore om vanliga affärsbanker.

Departementschefens mening i nu berörda fråga delar ock utskottet, och har utskottet vid sitt förslag till lönereglering tagit hänsyn till ifrågasvarande spörsmål. Såsom i motionen nr 262 i första kammaren framhållits, skulle emellertid, därest förbud i samband med löneregleringen stadgades för landshövdingarna att med ämbetet förena uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller såsom funktionär i dylikt bolag, detta förbud för flertalet av de nuvarande landshövdingarna innebära, att löneregleringen i verkligheten skulle medföra en inkomstminskning. Utskottet har fördenskull funnit billighetsskäl tala för, att nuvarande innehavare av landshövdingbefattningar må, i den utsträckning förhållandena det medgiva, bibehållas vid de uppdrag av nu nämnda slag, de eventuellt innehava. Ett skäl härtill synes ock utskottet ligga däri, att, i enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit och utskottet nedan förordar, nytillträdande landshövding skulle komma i åtnjutande av förmånen att på statsverkets bekostnad erhålla möbler till vissa rum, en förmån, varav de nuvarande landshövdingarna icke erhållit del.»

Enligt utskottet tillhandakomna protokollsutdrag har första kammaren bifallit vad utskottet i sitt förenämnda utlåtande hemställt och sålunda godtagit den av utskottet föreslagna motiveringen. Andra kammaren däremot har bifallit utskottets hemställan, men i fråga om motiveringen beslutat, att den del därav, som börjar med raden »Såsom i motionen nr 262» och slutar med orden »icke erhållit del» skulle uteslutas.

Kamrarnas beslut skilja sig sålunda därutinnan, att första kammaren, i likhet med utskottet, funnit, att nuvarande innehavare av landshövdingebefattningar må, i den utsträckning förhållandena det medgiva, bibehållas vid de uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller såsom funktionär i dylikt bolag de eventuellt innehava, under det att andra kammaren ansett, att dylikt medgivande icke bör lämnas.

Denna skiljaktighet synes lämpligen kunna sammanjämkas på det sätt, att de landshövdingar, varom fråga är, må tillåtas att, i den utsträckning förhållandena det medgiva, bibehållas vid ifrågavarande uppdrag under viss kortare tid framåt. Utskottet får för sin del föreslå, att denna tid bestämmes till fem år.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, vardera kammaren med frånträdande av sitt i nu förevarande avseende tidigare fattade beslut, godkänna följande motivering i det hänseende, varom fråga är:

»Såsom av — — — vanliga affärsbanker.

Departementschefens mening i nu berörda fråga delar ock utskottet, och har utskottet vid sitt förslag till lönereglering tagit hänsyn till ifrågavarande spörsmål. Såsom i motionen nr 262 i första kammaren framhållits, skulle emellertid, därest förbud i samband med löneregleringen stadgades för landshövdingarna att med ämbetet förena uppdrag såsom ordförande eller ledamot i styrelse för bankaktiebolag eller solidariskt bankbolag eller såsom funktionär i dylikt bolag, detta förbud för flertalet av de nuvarande landshövdingarna innebära, att löneregleringen i verkligheten skulle medföra en inkomstminskning. Utskottet har fördenskull funnit billighetsskäl tala för, att nuvarande innehavare av landshövdingebefattningar må, i den utsträckning förhållandena det medgiva, bibehållas vid de uppdrag av nu nämnda slag, de eventuellt innehava, under viss kortare tid framåt, och får utskottet för sin del föreslå, att denna tid bestämmes till fem år. Ett skäl härtill synes ock utskottet ligga däri, att, i enlighet med vad Kungl. Maj:t föreslagit och utskottet nedan för-

ordar, nytillträdande landshövding skulle komma i åtnjutande av förmånen att på statsverkets bekostnad erhålla möbler till vissa rum, en förmån, varav de nuvarande landshövdingarna icke erhållit del.»

Stockholm den 29 maj 1925.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar A. C. Lindblad, A. F. Vennersten, Oscar Olsson, J. L. Widell, J. Nilsson i Malmö, E. A. Hallin, K. E. Andersson i Eliantorp, A. R. Rooth och C. A. Carlsson i Gävle;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, K. V. Rydén, A. Wiklund, C. R. Jansson i Falun, S. Bengtsson i Norup, L. J. Carlsson-Frosterud, O. Olsson i Kullenbergstorp, A. Å. Törnkvist i Karlskrona, B. F. son Holmgren och E. Andersson i Prästbol.
